

A 1753/hållbart**Behandlas i** Utskottet för ett hållbart Norden

Utskottet för ett hållbart Nordens betänkande över

**Medlemsförslag
om plastkartiklar i dricksvatten****Forslag**

Utskottet för ett hållbart Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

*att samla och offentliggjorde information om och arbeta för att en forskningsstudie tas fram kring förekomsten av plastpartiklar i vårt dricksvatten i Norden.**att samordna mätningmetoderna så att resultaten av mikroplastiska mätningar i dricksvatten kan kvalitetssäkras och jämföras mellan de nordiska länderna.**att arbeta för ökad forskning som svarar på frågorna; hur kan plastpartiklar hamna i dricksvattnet samt om det utgör en hälsofara och i sådana fall vilka konsekvenser de kan få för människan.***Bakgrunn**

Den socialdemokratiska gruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

*att arbeta för att en forskningsstudie tas fram kring förekomsten av plastpartiklar i vårt dricksvatten i Norden,**att arbeta för ökad forskning som svarar på frågorna; hur kan plastpartiklar hamna i dricksvattnet samt om det utgör en hälsofara och i sådana fall vilka konsekvenser de kan få för människan.***Utvalgets synpunkter**

Mikroplast i drikkevann kommer som tilføyelse til en lang liste av reelle og potensielt alvorlige problemer knyttet til bruken av plast. Mikroskopiske plastartikler finnes i hverdagsprodukter, som til eks. kosmetikk, maling og tøy. Den største kilden anses dog å være bildekk. Mikroplast oppstår også når større plastartikler nedbrytes i naturen.

Forslaget er relevant for arbeidet med Agenda 2030 mål 6.3 om å forbedre vannkvalitet. Nordisk ministerråd (MR-Miljø) har program for å redusere plastens miljøpåvirk-

ning og har reservert midler til oppfølging.

Utvalgets tidligere arbeid

Utvalget har hatt plastutfordringen på sin dagsorden de seneste par år. Nordisk råd vedtok en rekommandasjon om forbud mot mikroplast i kosmetikk som ble ferdigbehandlet uten resultat under 2917. Nordisk råd vedtok under 2017 rekommandasjonen « Tiltak som kan stoppe forsøpling av havene» (8/2017) og "Minska plastavfall i Norden" (7/2017). Meddelelse fra Nordisk ministerråd og landenes regjeringer viste at det nordiske samarbeidet i dag er på linje med Nordisk råds anbefalinger her om. Holdbarhetsutvalget planlegger ytterligere arbeid med plastavfall under 2018.

Pågående nordisk samarbeid

Det har vært omfattende nordisk samarbeid om å undersøke de utfordringer som er knyttet til bruken av plast de seneste årene. Under våren 2017 vedtok Nordisk ministerråd (MR-Miljø) program for å redusere plastens miljøpåvirkning. Programmet er for perioden 2017-2018 og dekker 6 strategiske områder og oppstiller 16 mål. Som svar på skriftlig spørsmål i 2018 (E1/2018) fremsettes det en oversikt over de aktiviteter som er kommet i gang. Bl.a. viser oversikten at det er igangsatt arbeid for harmonisering av prøveuttakning i havet, undersøkelse av mikroplast i bunnfauna og sedimenter samt fisk og fugler. Men hva med konkrete politisk tiltak? Regjeringene konstaterer i svaret at det er for tidlig å samarbeide om konkrete tiltak for redusere mikroplast i havet og at foreløpig går samarbeidet ut på å øke kunnskap om problemet.

I svar på skriftlig spørsmål om undersøkelser av mikroplast i drikkevann (E 3/2018) opplyser de nordiske lands regjeringer at spørsmålet er meget aktuelt og at det har vært et tema på minister møte. Flertallet av nordiske land har enten gjennomført eller planlegger undersøkelse av om det finnes plastartikler i drikkevann. Det foregår ikke formalisert samråd om metoder men myndighetene og universiteter i de nordiske land har opprettet kontakter her om.

Mikroplast i drikkevann

I forbindelse med den første at-satsen (arbete för att en forskningsstudie tas fram kring förekomsten av plastpartiklar i vårt dricksvatten i Norden) kan det konstateres at det har vært sterke reaksjoner på informasjonen om mikroplast i drikkevann og undersøkelser er kommet i gagn. Nordisk ministerråds rolle kunne derfor være å samle og offentliggjøre informasjon her om og i den grad det oppstår hull i kunnskapen å arbeide for ytterligere undersøkelser.

Med hensyn til den annen at-sats så kan det konstateres at det er ikke tatt høyde for dette i MR-Miljø program for å redusere plastens miljøpåvirkninger. Forslaget er derfor relevant i den grad at undersøkelser (foreslått i første at-sats) avslører at forholdene i Norden er på linje med det som er fremkommet i flere andre land. MR-Miljø har en budsjettpost med ubundne midler, som kan anvendes til å dekke politisk aktuelle spørsmål. Denne budsjettpost kunne eventuelt anvendes til å starte den undersøkelse som etterlyses i det spørsmål reises i forslagens annen at-sats.

Utvalgets konklusjon

Utvalget noterer med tilfredshet at det nordiske samarbeidet om plastavfall og mikroplast er under utvikling, et program er vedtatt, midler er reservert og flere konkrete aktiviteter er kommet i gang. Aktivitetene er i høy grad rette mot plast i havet men at det foreløpig mangler fokus på drikkevann. Derfor er utvalgset forslaget meget aktuelt.

Utvalget konstaterer at befolkningen i Norden forventer at drikkevannsforsyningen er fri for potensielt helseskadelige partikler og kjemiske stoffer. Videre at det er fremkommet begrunnet mistanke om at plastpartikler finnes i drikkevann i flere nordiske land. Det er derfor tale om en felles nordisk utfordring. Videre noteres at det ennå ikke finnes standardiserte målingsmetoder som gjør det mulig å sammenlikne målinger mellom land.

Utvalget mener at forekomsten av mikroplast i drikkevann best foregår nasjonalt, men at Nordisk ministerråd kan bidra til å opplyse om forholdene i de nordiske land. Derfor foreslås justering av første at-sats i medlemsforslaget.

Utvalget mener at forslaget kan betraktes som oppfølging på bærekraftsmål nr. 6 i Agenda 2030 som omhandler vann.

Med henvisning til ovenstående støtter Holdbarhetsutvalget forslaget fra Den sosialdemokratiske gruppen med en tilføyelse om at de nordiske land samordner målemetoder så resultatene av målinger av mikroplast i drikkevann kan kvalitetssikres og gjøres sammenlignbare. Det siste bør med fordel gjennomføres gjennom et bredere europeisk samarbeid.

Akureyri, den 10. april 2018

Eero Lehti (saml)

Heidi Greni (Sp)

Ingalill Olsen (A)

Jan Erik Messmann (DF)

Kari Kulmala (Blå)

Karin Gaardsted (S)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Lars Tysklind (L)

Rasmus Ling (MP)

Richard Jomshof (SD)

Stina Bergström (MP)

Suzanne Svensson (S)

Thomas Finnborg (M)

Tony Wikström (ÅSD)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)